

OTA PAVEL

NADACE
JIHOČESKÉ
CYKLOSTEZKY

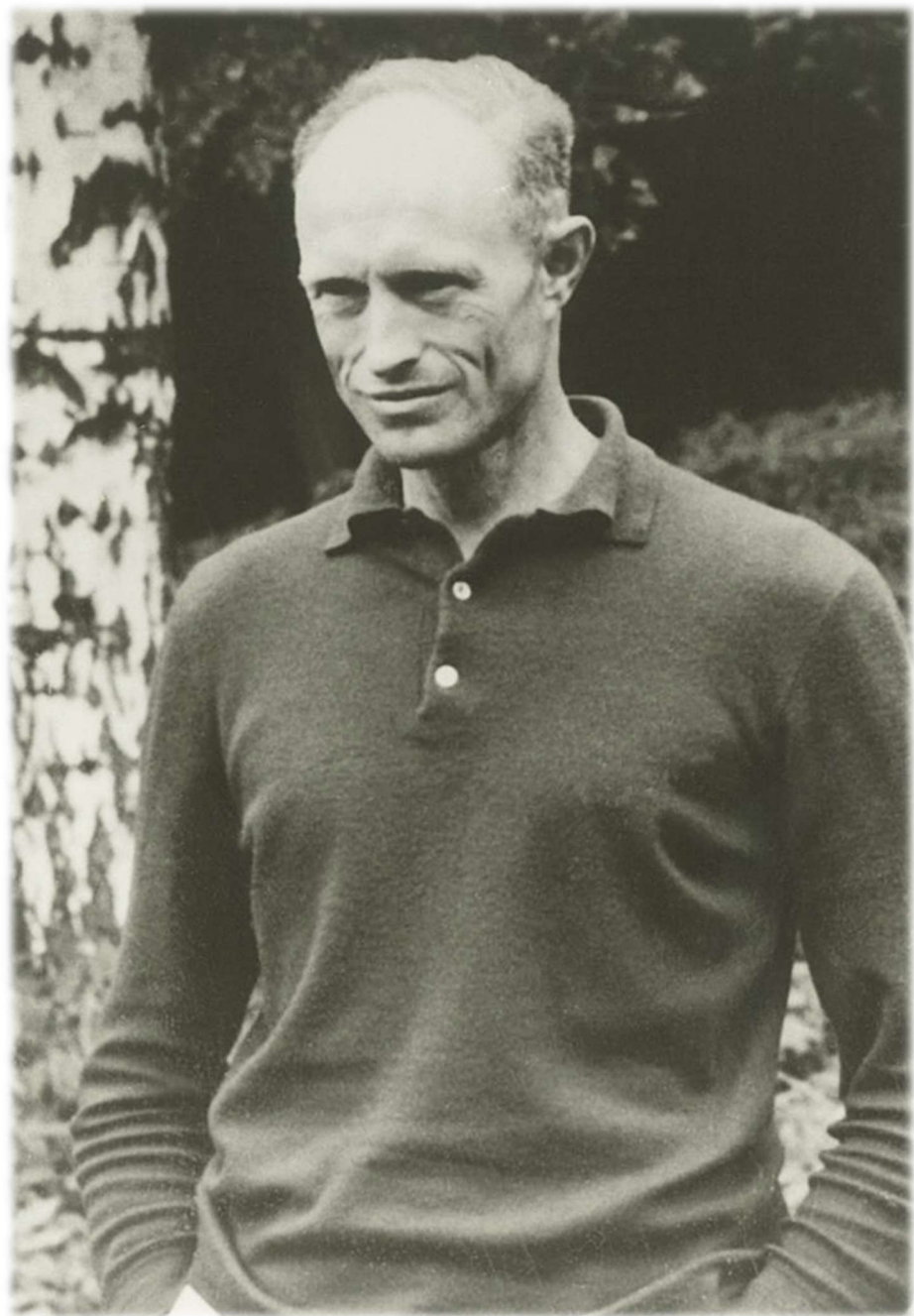
BARONI NA KOLECH

Pro účastníky vzpomínkových jízd

Tour de Battaglia

SRPEN 2023

Vážení a milí hosté, sportovci, cyklisté, přátelé

Tuto brožurku jsme vydali u příležitosti vzpomínkových jízd TOUR de BATTAGLIA, pořádaných obcí Záboří u Blatné. Přejeme si, aby byla zvláště pro mladší generace, autentickým a objektivním dokumentem.

Jsme přesvědčeni, že zviditelnění tak významného člověka, sportovce, jeho sestry Blanky a celého rodu Batttagliů nemohl výstižněji zvěčnit nikdo jiný, než spisovatel Ota Pavel, autor příběhů mnoha významných sportovců. Jeho povídka „Baroni na kolech“ je součástí knihy „Výstup na Eiger“. Vyšla v r. 1989, tedy ještě za života Blanky a Christiana. Autor čerpá z reálných poznatků získaných při jeho pobytu na zámku v Bratronicích.

O závěrečné slovo jsme požádali Františka Šestáka, spoluzakladatele vzpomínkových jízd v r. 2016. Je zřejmě nejstarší pamětník v regionu, který ve svých bezmála 83 letech cyklistiku stále aktivně provozuje. Už v r. 1956 startoval jako mladší dorostenec na cyklistických závodech ve společnosti Christiana Battaglii a ostatních členů uznávaného cyklistického oddílu SOKOL Sedlice.

Michal Říšský, starosta obce Záboří u Blatné

Předmluva autora povídky Oty Pavla

Chtěl bych vám jako vypravěč hned na začátku říci, že Christian Battaglia je podle mne jedním z největších sportovců na světě. Zní to fantasticky. Christian nevyhrál totiž ani jeden velký závod. Ani Tour de France, ani Tour de Bohéme, ani Praha – Karlovy Vary. Ale: co jestli trénoval víc než ostatní? Co jestli musel překonávat víc překážek? Co jestli zvítězil tisíckrát nad sebou?

Blanka a Christian jsou sourozenci

Před úřady i Bohem. Tedy sestra a bratr. Pocházejí ze šlechtického italského rodu Terme di Battaglia u Padovy. Battagliové byli vojenskou šlechtou a hlavně vojáci tělem a duší. Battaglia také znamená v překladu boj. Válčili za vlast, čest, slávu a za peníze. ˇ

Část rodu se usídlila v jižních Čechách na zámku v Bratronicích poblíže Blatné. Zavál je sem mír tak, jako sem zavál vítr kdysi květiny a trávu. Přišli sem, aby tu byli šťastni a aby zušlechťovali českou zem. Ve znaku mají modrého rytíře.

Otec Quido byl hulánem na koni a pak na traktoru. Stal se nakonec sedlákem a chovatelem kaprů. Svalnatý, černý, střední postavy a přísný na sebe i na děti. Sám se stříhal dohola mašinkou a sám si dělal cigára. Maminka Gizela byla vzdělaná, uměla šest řečí, skládala krásné básně a z paměti recitovala celého Fausta. Quido jezdil na ryšáku, maminka na valachovi, Blanka a Christian na kole. Jezdilo se v zámecké hale na kamenných dlaždicích, pořád dokola. V rohu stál paličatý osel Ruppino, postával a koukal. Občas k tomu brnkaly dva hrací obrazy. Jeden byl smutný. Bylo na něm panstvo, k němuž přijde žebrák a prosí je o almužnu. Druhý byl veselejší. Byl na něm namalován mlýn. Jak se natáhl klíčkem, v trubkách na obrazu tekla umělá voda a po provazech chodily artistky a kývaly kulatými květinovými věnci. Blízko voněla

sladce kuchyně. Jedlo se skromně. Většinou se vařila zelenina, maso bylo jen v neděli.

Blanka – se rtěnkou do Švýcarska

Blanka byla jako dítě drobná. Narodila se ve vesnici Pressbaum ve Vídni. Jezdily tam tedy vlaky národní i mezinárodní. Když byla větší, přála si jezdit těmi krásnými vlaky s ohromnými nápisy. Vykláněla by se z okénka a vítr by jí bral vlasy. Ale nikdy se jí ten sen nesplnil, jako se jí nesplnila většina snů. O lásce. O dětech. O teplém a hřejivém slunci. O vítězstvích. Jen život se naplnil.

Kolo

Vpředu to má kolo, vzadu to má kolo, nic se do něho nemusí házet ani lít benzin. Jenom se šlape. Naučila se jezdit na maminčině kole, protože tehdy nebyla dětská kola. To kolo se jmenovalo WAFFENRAD a bylo celé černé. Sedla si doprostředka a šlapala, tak jezdila po vesnicích. Potom přišla za rodiči, že by chtěla jet do zahraničí. Otec seděl na traktoru FORDSON (USA), který měl ještě mezi koly příčky silné jako polena. Její otec se tvářil, jako když bojuje. Měl na sobě svůj kožený kabátec a kožené kalhoty, co nosil celý život. Přikývl, ale peníze na cestu jí nedal. Battaglia znamenal boj i pro Blanku.

A tak vyjela na závodním kole přes Rakousko a Německo do Švýcarska. Měla pár ušetřených korun, něco dostala od maminky. Pod sedlem vezla uspořádanou taštičku a v ní střevice, mýdlo, lak na nehty a rtěнку. Jela v šortkách a proti dešti vezla z impregnované látky pelerínu podobnou kněžskému ornátu. První noc přespala mladá baroka ve stodole na slámě. Ráno si namalovala rtěnkou pusy a šla požádat hospodáře o trochu mléka. Měla úspěch.

Christian Battaglia 8. 8. 1965

Christian – ten jezdí jen na chlebové kůrky.

Christian měl světlé vlasy a modré oči. Chodil jako všichni kluci do školy anebo učitel chodil na zámek k nim. Na první závody jeli s Blankou v roce 1929 do Berouna. Byl druhý za Mílou Loosem a Blanka byla čtvrtá. To byl začátek jeho lásky ke kolu. Taková láska, kdy se myslí jenom na kolo, kdy se člověk rozzáří, jakmile se promluví o Coppim nebo Bobetovi. Místo obrázků slečen s nádhernýma nohama visí v jeho dílně světoví mistři s křivýma nohama, strašně chlupatýma. U zámku je maličká kaple, z druhé strany jí hlídá kameninový svatý Florián, který lije vodu ze džberu.

„Pane Bože, ať se stane co stane, chci být slavným cyklistickým závodníkem.“

Zatímco jeho předci z rodu modrých rytířů se modlili, aby jejich meče byly ostré a koně hbití, on si přeje, aby byl slavným cyklistou. Aby měl dres modrý jako nebe. Ta modlitba se mu splní. Ale vypadne tam jedno slůvko: slavný. Bude cyklistickým závodníkem, ale nikdy nebude slavný. Bude – obrazně řečeno – horolezcem, který nikdy nevystoupí na Mount Everest a Mont Blanc. Bude lézt po vrškách a kopcích a dívat se, jak praporec jiných vlajou na nejvyšších vrcholcích světa. Ale bude šťastný?

Šťastný je zřejmě nejšťastnější slovo na světě. Šťastný znamená víc než bohatý anebo slavný.

Christian je svým způsobem šťastný. Mladý baron obléká dres ČESKÉHO LVA PRAŽSKÉHO. Šetří si na své první závodní kolo BRAMPTON – Anglie. Dostane svolení od otce a jede na něm až do Marseille a tam do něho narazí osobní auto. Christian vylítne až na jeho střechu. V Marseille byla tehdy hrozná nemocnice. Čeká ho buď rakev, nebo dřevěná noha. Rozhodne se jet domů. Jde ve vysokých horečkách ještě na výstavu, kde získá prémiovou jízdenku na vlak. Může jet do kterékoliv stanice. Na Brenneru vystoupí z vlaku a lehne si zády na sních, aby zmírnil horečku. Přijede domů a lékaři ho z toho dostanou. Později má startovat na olympijských hrách v Berlíně, ale zlomí si ruku, a tak závodit nemůže. Jede tedy se zlomenou rukou v sádře do Berlína, aspoň se na olympiádu podívat!

Mezi starožitné exponáty dává na hřebík, na nejvyšší a nejčestnější místo pomuchlanou kostru svého BRAMPTONA. Bude tu možná viset tisíce let vedle rytířských brnění.

Narukuje k dragounům. Christian si oddychne, když sleze z kobyly a vyleze zase na kolo. Všechny boje a války mu mohou být ukradené. A na kole zas jezdí takové vzdálenosti, že kdyby se to podtrhlo a sečetlo,

objel by mnohokrát zeměkouli po rovníku. Mohl by vlastně trénovat po rovníku, jen kdyby na něm neležela také ta moře a oceány. Hory by zdolal. Jede na kole dvacetkrát do Německa, dvacetkrát do Rakouska, pětkrát do Švýcarska a pětkrát do Itálie. Jednou a naposledy do Francie.

A co je fantastické, že vychován ve skromnosti, asketismu, má vždycky v cyklistickém sáčku stejnou stravu. Boží dar: chleba, Boží nápoj: vodu. Celníci vždycky málem omdlí, když spatří v sáčku rozkrájený bochník suchého chleba. A na závody jezdí Christian pouze na chlebové kůrky. Dobře se copou do kapes závodnického dresu.

Na tuhle stravu jezdí, vážení, Christian čtyřicet let. Chleba se změnil, ale Christian zůstává pořád stejný. A je šťastný.

Blanka – Postrach Alp

Blanka znala inzerát prvního českého velkoobchodu se zbraněmi, firmy EGGERT v Písku:

„Pánům cyklistům doporučuji nyní dovolené krácené revolvery – bubínkové colty, velmi pohodlné a přesné, přesně vyzkoušené, neselhávající a úplně spolehlivé“.

Ale ten inzerát nikdy nevyužila. Jezdila pořád jen s tou rtěnkou. Nikdy nemohla najít spolujezdce. Buď byl napřed fyzicky, anebo duševně zpátky, anebo to bylo všelijak zamíchaný. Bylo jí to zhruba jedno. Byla zvyklá i ze zámku na ranní mlčení, kdy se celé hodiny ráno nemluvalo, aby nedocházelo k rámusům. Člověk se potřebuje rozehřát a rozběhnout jak stroj. A být sám je také moudrost a výhoda. Nikdo ti neoznamuje, že je tráva zelená, když pozoruješ orla. Můžeš se svléknout donaha a ráchat se v alpském potoce. Spala ve stodolách, na senících, na noclehárnách, ve strašné námořnické putyce v Janově, kde

jí chtěla krčmářka půjčit na noc námořníkům. Na zahraničních cestách pracovala. Pomáhala sekat trávu, sklízet seno, uklízet. Byla to spartánská výchova.

Měla ve sportu veliký vzor, Schou-Nielsenovou. Norka byla vynikající žena. Gymnastka, lyžařka, tenistka. Blanka zastavovala u těch nejkrásnějších luk. Cvičila, chodila po rukou a nohama se houpala v nebi. O jejich výkonech psaly noviny. Možná se Norka dověděla o Battagliové, která chodí po Alpách po rukou a zdolává největší alpské velikány na závodním kole značky: PERIČ – PRAHA – EVROPA.

Jela několikakilometrové strašné stoupání ze Ženevy do Chamonix. Lidé se o tom dověděli a přišli jí k silnici povzbudit. Fotografové největších listů fotografovali a filmaři filmovali. Byl to fantastický výkon, když posoudíme, že tehdy ještě nebyly přehazovačky. Vynikala ve sjezdech, předjížděla auta a cyklisty. Byla fantastickou sjezdačkou a pro své sjezdy na kole dostala název: Postrach Alp.

Za poslední peníze na té cestě koupila Christianovi galusky. Aby se mohl stát mistrem světa.

Christian – je větší dělník v práci a na kole, než většina dělníků tohoto světa

Christian se v těch příštích dvaceti letech mistrem světa nestal. Nestal se proto, že nikdy neměl možnosti jako většina ostatních a nikdy asi neměl takový talent. Musel tvrdě pracovat, dělat u zedníků, jako závozník u nákladních aut. Skládal kamení, cihly, cement.

Christian zestárl. Také zámek se už rozpadává, některé stropy podpírají sloupy, do střechy, která se opravuje, fouká a prší. Čáp odlétl. Ale mezi starožitné exponáty stále přibývají cyklistické ceny. Dostával ceny za účast a vyhrával jako junior různé kategorie. Za desítky let, co jezdí

závody, jsou stovky plaket a pohárů, shromáždil na svém kole víc exponátů než celý rod battagliovských rytířů. Předkové věci vybojovali, dostávali a kupovali. Christian je vyjezdil na kole. Zaplatil je svými ranami, zlomenýma rukama, tržnými dírami ve stehnech. Ty ceny tu visí vedle hracího obrazu s mlýnem. Ještě hraje, ale voda v trubkách už neteče a artistky nekývají květinovými věnci....

Blanka – rozum přišel na svět bolem.

Blanka skončila s tou velkou cyklistikou, když do ní vlítl v Blatné automobil. Rozházel jí tělo i kolo. Nezmrzačil jí, ale už nikdy nemohla jezdit dlouhé štreky a chodit nohama v obloze.

Už před tím byl její život bol. Vzala si švýcarského mistra v akrobacii na kole. Zemřel ve čtyřiceti letech na rakovinu. Vrátila se do Čech a starala se o maminku, upoutanou osm let na lůžko. Otce našli až po třech dnech v koženém obleku v polích s jeho pověstnou holí, s kterou usekával z vlastních i cizích pozemků plevel a bodlák. Musel zápasit dlouhé hodiny o život, zem byla celá rozbitá. Když se rozhlížela co bude dělat dál, uviděla jak samaritán Christiana, který měl mít alespoň jednou denně teplé jídlo. Viděla také cyklisty, kteří sem přijížděli na soustředění a udělali si vlastně na zámku depo, takovou zajímavou benzinovou stanici, kde spali v pokoji pro hosty a kde se nafutrovali. Okno ve špažzu Battagliových bylo otevřeno také pro sýkorky a brhlíka, který tam zvláště lítal na houskové knedlíky – s celou svou rodinou. A zámek byl otevřený pro lidi a nezamykal se. V posledních letech pracovala Blanka jako hrobařka. Nikdo jí nenutil, vzala to sama. Sama Švýcarka, pohřbívala české rolníky a dělníky, kopala jim poslední lože krumpáčem v létě, kdy je hlína měkká, a také v zimě, kdy je jako kámen. To naplňovalo její život. Má na starosti celou řadu hrobů. Sází na ně tulipány a macešky. To jsou její zahrádky, její krajina uzavřená.

Christian – Karlovarský hrdina

Slyšte – Christian jel už popětadvacáté závod Praha – Karlovy – Praha! Je to rekord všech rekordů! Vždyť závod měří skoro tři sta kilometrů. Kdysi bylo snem všech českých cyklistů zajet takzvané Vary pod osm hodin. První to dokázal Jan Veselý a vypil všem vypsanou prémii – zlaté hodinky. Christian pak zajel Vary čtyřikrát pod osm hodin, několikrát byl mezi prvními deseti, jednou byl čtvrtý a dodneška nevyhrál nic. Všude je však označován za karlovarského hrdinu a je vlastně takzvaný zasloužilý sportovec. A někteří říkají, že by měl stát v cíli na Letné jeho pomník. Jel by na něm na kole a pojídal by chlebové kůrky. A nápis by mohl znít:

KARLOVARSKÝ HRDINA CHRISTIAN BATTAGIA. JEL 25x TENTO UKRUTNÝ ZÁVOD Z PRAHY DO KARLOVÝCH VARU A ZPÁTKY. ZŮSTAL S ČESKÝM LIDEM A S ČESKÝMI CYKLISTY NA VĚKY VĚKŮV

Dřív jezdil Christian na závody kamkoli na kole, pak závodil a vracel se na kole zas do jižních Čech. Rakouský strýček Egon mu věnoval nového černého SAABA. Vnutil mu ho s tím, že nemůže být bez auta, když ho má kdekdo. Mnozí předpovídali, že nastal konec s Christianovou cyklistikou. Ale on si vzal SAABA hlavně proto, aby mohl jezdit na kole. Favorita vozí složeného v kufru SAABA. Jel do Jugoslávie na dovolenou, a zatímco se lidé šplouchali v moři, trénoval v jugoslávských horách na kole a najel tam dva tisíce kilometrů.

Christian je neobyčejný znalec zeměpisu a ptáků. Slyší volat ptáky, které normální smrtelník neslyší, slyší i trávu růst. Říká se, že se dnes bere cyklistika příliš vážně a že to už není taková legrace, jako když trénovali s Honzou Kubrem, řečeným Cliftonem. Teď se většinou cyklisté po závodech rozprchnou, jako když skončí směna ve fabrice.

Christian jezdí stále na závody a Blanka je rádce a trenér. Christianovi je pětapadesát let a za rok najezdil po práci na kole 20.000 km. Jede každé ráno do práce dvacet kilometrů – dvacet z práce. Na jaře. V létě. Na podzim.

V zimě. Za deště, bouřky a za sněhových vánic. Jako by pořád zkoušel co vydrží. Narazil několikrát ve tmě na zvěř. Mockrát spadl a stejně tolikrát vstal. Největší omyl je myslet si, že ho to pořád baví. Byl jsem na zámku, když vstával v pět hodin. Ukrutně nadával, napil se studeného kafe, pak ze džberu ještě čisté vody a pak si vzal kus chleba. Vyvedl kolo před zámek a pak mi řekl v tom deštivém dni: „A teď začíná sport.“ Rozkýval se nad sedlem a už se neohlédl, ani nezamával. Nerozloučil se. Je svůj jako řeka nebo vítr. Zřejmě každý den je pro něho sportovním utkáním. V žilách a cévách mu teče asi místo krve cyklistický sport. Sport: překonávat něco, a ne vždy někoho. Zúčastnit se, jak říkal další baron, Pierre Coubertin, a nikoliv jen – vítězit.

Když přijede z práce, sní teplé jídlo, které mu připraví Blanka a jede na trénink. Kolem rybníků, kde stojí čápi, kde ležel na poli jeho mrtvý otec ve svém koženém obleku, kde možná uháněli na zteplilých koních modří rytíři. Jede směrem k šumavským kopcům, jsou zahaleny v mracích.

U Sedlické obory se setkává s Láďou Sládkem z Písku. Běhával jako mladík maratón. A pak jedou třeba dvěstěkilometrový trénink.

Na zpáteční cestě jdou v Sedlicích do hospody „V KUFRU“ na výborný blatenský pivo. Je jako malvaz anebo jako křen anebo jako obojí dohromady. Podobné mají na Vídeňské „U SLANCU“.

Poslední kilometry si na kolech už jen prozpěvují:

„Když jsem šel od vás, byl překrásný čas, kapr se ve vodě se ve vodě házel ……“

Už nikdy nebudou mistry světa. Copak každý může být mistr světa?

Závěr

*V povídce se Ota Pavel zmiňuje o zastávkách v **sedlické hospodě „V KUFRU“**. Tuto, cyklistům zaslíbenou hospodu, vedli od r. 1951 moji rodiče. Už jako jedenáctiletý kluk jsem obdivoval přátelskou a veselou společnost cyklistů z Písku, Strakonice, Blatné, také barona Christiana Battagliu z Bratronic. Přijížděli sem nejen na dobré pivo, ale aby si přátelsky pohovořili a odtud vyjížděli na tréninky. Zpravidla se sem zase vraceli. Poslouchal jsem jejich historky, zážitky z tréninků a ze závodů. Často a s oblibou tam padalo slovo „**žaket**“. Nevěděl jsem, co v cyklistické hantýrce znamená. Když jsem se zeptal, pro mne tehdy ještě pan baron Battaglia, jen ležérně prohodil: „**Člověče žaket, nebo taky „hlaďák“, to je stav, kdy jsi na kole úplně mrtvej. Tomu se chlapče nevyhneš. To potká každého cyklistu.**“*

*Obdivoval jsem jejich závodní kola a přál si někdy na něčem podobném jezdit, trénovat i závodit. Sen se mi splnil v r. 1956. Členové cyklistického oddílu **TJ SOKOL Sedlice** - Christian Battaglia, Rudolf Válek, velký talent Jan Veselý, Mirek Krejčí, objevili můj zájem o cyklistiku a možná i určité předpoklady. Přesvědčili rodiče, aby mi koupili závodní kolo. Protože v té době nebylo na běžném trhu dostupné, dohodli ve Favoritu Rokycany, že pro mne pan Babický vyrobí kolo na míru. Úplně jsem novému kolu propadl. Jezdil jsem na něm do školy do Blatné, rodičům do Písku na nákupy pro hospodu, sousedům do lékáren apod. Později už i na kratší tréninky s mými sedlickými vzory. Sami si při zaměstnání nakládali velké tréninkové dávky. Většinou na oblíbených okruzích, pro které měli vlastní názvy. Když jeli „**Zvíkov**“, byl to*

okruh přes Písek, Záhoří, Zvíkovské Podhradí, Mirovice, Nová Hospoda - jen 65km. „**Horáždovice**“ přes Blatnou, Kasejovice, Kotouň, Horáždovice, Strakonice, Sedlice - 85km. Někdy ze Strakonice vyprovázeli Láďu Sládka do Písku, dalo to 100km. „**Tábor**“, tam přes Písek, zpět přes Milevsko a Mirovice, Nová Hospoda - 135km, „**Kubovka**“ ze Sedlice a zpět - 140km, **Javorník** – 110km, nebo **Pelhřimov a zpět** 200 km. Na závodech krajského a celostátního významu byli respektovanými závodníky a dosahovali výborné výsledky. Ty jsou zdokumentovány v Kronice města Sedlice.

V kronice je také záznam z prvního cyklistického závodu v Sedlici v r. 1951 i se jmény všech závodníků v kategoriích mužů, dorostenců a žáků. Všichni byli ze Sedlice. V současnosti jsme už jen dva z tehdejší kategorie žáků. Kromě mne, ještě o dva roky mladší Karel Veselý z Blatné, obdivuhodně výkonný cyklista a stále všestranně aktivní člověk. Je chvályhodné, že odkaz na tento závod připomínají sedličtí při každoročním zahájení cyklistické sezóny.

Od r. 1956 jsem s nimi jezdil jako mladší dorostenec na závody do Plzně, Rokycan, Přeštic, Starého Plzeňce atd. V kategorii dorostu se mnou jezdili Pavel Černý a František Šatava z Blatné. Cesta domů byla po závodech samozřejmě po vlastní ose a v režii Christiana. Na občerstvení jsme tradičně zastavovali v restauraci „U Vötterů“ ve Spáleném Poříčí. Z nostalgie tady zastavuji s kamarády dodnes.

Vojna bez kola, muzika, motorka, fotbal a jiné sporty, ale i pohodlný rodinný život, to všechno mne od aktivní cyklistiky na

delší dobu úplně vzdálilo. Při jedné z občasných vyjížděk mne ve stoupaní k Sedlici předjel tehdy už bezmála sedmdesátiletý Christian. Když mne míjel, jen letmo prohodil „Franto jedu, jedu! Ty na tom kole snad spíš!“ a zmizel za horizontem. Netušil jsem, že toto naše náhodné setkání a následné uvolnění hranic po r. 1989 mne nastartuje do další, už seniorské etapy cyklistiky.

*Christian Battaglia byl skromný, veselý a přátelský člověk. Cyklistika byla smyslem jeho života. Děkuji obci Záboří za příležitost k napsání tohoto dodatku a možnost zavzpomínat na moje začátky v cyklistickém **oddílu TJ SOKOL Sedlice**, v jehož dresu od r. 1956 Christian Battaglia jezdil. Připomenu alespoň jednu z jeho moudrostí: “Kolo musí bavit, musí být legrace, i když to někdy bolí. Hodně se pozná – příroda, lidi. Na závodech jsou soupeři, nikoliv nepřátelé. Vždy byli a budou vítězové i poražení.”*

František Šesták srpen 2023

Cyklisté na přeborech v Plzni, červen 1956.

*Druhý zleva Christian Battaglia, uprostřed Lád'a Sládek a na kraji
vpravo mladší dorostenec František Šesták.*

Vydala Obec Záboří

nákladem 200 ks neprodejných výtisků

© Ota Pavel – dědicové c/o DILIA 1989

NADACE
JIHOČESKÉ
CYKLOSTEZKY